

Öland. Enligt samma källa har lilla flugsnapparen däremot icke tidigare anträffats häckande i Skåne.

LITTERATUR

- CHRISTENSEN, N. H. 1952. Den Lille Fluesnapper (*Siphia p. parva* BECHSTEIN) som traekgaest i Skandinavien. Dansk Orn. Foren. Tidsskrift 46: 81—88.
Förteckning över Sveriges fåglar. Utg. av Sveriges Ornitologiska Förening. 4de uppl., Stockholm 1958.
- GROTE, H., 1940. Zug und Winterquartier des Zwergfliegenschnäppers (*Muscicapa p. parva* BECHST.). Journ. f. Orn. 88: 355—372.
- NIETHAMMER, G. 1937. Handbuch der Deutschen Vogelkunde, I: 283—286. Leipzig.
- OTTERLIND, G. 1944. En iakttagelse av lilla flugsnapparen (*Muscicapa p. parva* BECHST.) och en översikt av artens uppträdande i nordvästra Europa. Vår Fågelvärld 3: 41—74.
- RUDEBECK, G. 1956. Some Aspects on Bird Migration in the Western Palearctic Region. I: BERTIL HANSTRÖM. Zoological papers in honour of his sixty-fifth birthday, November 20th, 1956. Edited by K. G. WINGSTRAND. Pp. 257—268.
- TISCHLER, F. 1941. Die Vögel Ostpreussens und seiner Nachbargebiete. Vol. 1: 319—327. Königsberg & Berlin.
- VAURIE, C. 1959. The Birds of the Palearctic Fauna. Order Passeriformes. Pp. 321—322. London.

Summary: Red-breasted Flycatcher (*Muscicapa parva*) breeding in Southern Sweden.

A nest with young of the Red-breasted Flycatcher was found close to Mölle in northwestern Scania (Skåne), Southern Sweden, on July 4, 1960. It was kept under observation to July 9, incl. The nest was situated in a half-open niche in a beech-tree, about 5 metres above the ground; the habitat being tall beech-forest with a few oaks & c. — In recent years the Red-breasted Flycatcher has bred annually on the island of Öland in the Baltic, but otherwise very few nests have been found in Sweden, and none previously in Scania. The first nest in Sweden was discovered in 1944.

No bird with an orange throat was ever seen at the nest at Mölle, in fact, two adult birds were never observed simultaneously.

A short account is given of the behaviour, field-characters, and voice of the species, together with some remarks on its distribution and migration.

Manuskriptet inlämnat den 21.7.1960. Förf:s adress: Vertebratavd., Naturhist. Riksmuseet, Stockholm 50.

Meddelanden

1. Fågelrapport från Närke 1959

Väderleken

Januari månad började med snö och kyla, vilket fortsatte långt in i februari. Snösmältningen kom tidigt, och redan den 1.3. var det barmark. Omfattande översvämningar följde. Under våren växlade varma och kalla perioder. De varma omgångarna inföll lyckosamt vid de tider, då vissa sydostliga arter hade sina sträckperioder, vilket

iakttag
föll förr
från 22,
naden (I
och kall
Vinte
Järr
(SB).
Grås
ligt. Str
Någon ö
smärre fl
i februar
Snös
i januari.
Genom
Glad
Dvär
den 18.10
Nöts
Öby kull
Sträckkörv
toppsiffra
rörelser äv
(ULFSTR
ett undan
07.00 inne
svaga vin
från obs.
meter avli
Röds
denna art
är det mä
(DL, RG).
Skärr
näsudden,
då endast
Bänd
i två fynd
Hasselfors
Lapps
skapet för
Häckan
Rappl
för att int

iakttagelserna nedan visar prov på. Efter midsommar kom en varm tid. Inget regn föll förrän i slutet av september. Torkan var svår, vattenståndet i Hjälmaren sjönk från 22,42 m ö. h. när vårfloden var som högst till 21,42 m den 18.10. Nivåskillnaden (1 m) är kanske den största som uppmätts. Liksom under våren växlade varma och kalla perioder under hösten och förvintern.

Vintergäster

Järnsparv (*Prunella modularis*). Ett ex. övervintrade i Östansjö 1958-59 (SB).

Gråsiska (*Carduelis flammea*). Hösten 1958 förekom arten synnerligen rikligt. Sträcket började redan i slutet av september och kulminerade i november. Någon övervintring i större skala likt 1956-57 ägde ej rum. I januari uppträdde smärre flockar bland vinterståndare på slätten. Återsträcket började troligen redan i februari och kulminerade i mars med utpräglat västlig huvudriktning (HK m. fl.).

Snösiska (*Carduelis hornemanni*). Uppträdde bland gråsiskorna (se ovan) i januari. Som mest noterades 10 ex. den 17.1. vid Kvismaren (HK m. fl.).

Genomsträckande arter

Glada (*Milvus milvus*). Ett ex. sträckte SE vid Tisaren den 28.8. (RE-L).

Dvärgmåsar (*Larus minutus*). En juv. sågs vid Hästnäsudden, Storhjälmaren, den 18.10. (HK).

Nötskrika (*Garrulus glandarius*). Under dagliga sträckobservationer vid Öby kulle i Kvismaren under hösten iaktogs ett betydande sträck av nötskrika. Sträckrörelserna började i månadsskiftet augusti-september. Den 18.9. noterades toppsiffran 388 ex., och de sista fåglarna sågs den 12.10. Troligen förekom smärre rörelser även senare. Sammanlagt sågs 872 nötskrikor på sträck. Liksom vid Falsterbo (ULFSTRAND, VF 18 (1959): 149) låg sträckkulminationen ganska sent på dagen. På ett undantag när sträckte inga fåglar före kl. 06.00 och vanligen dröjde det till framåt 07.00 innan sträcket kom igång. Nötskrikorna föredrog att sträcka klara dagar med svaga vindar. De var mycket obeslutsamma och gjorde flera sträckförsök, innan de från obs.-platsen gav sig iväg till nästa dunge, trots att denna bara ligger några hundra meter avlägsen (RG, HK).

Rödstrupig piplärka (*Anthus cervinus*). I motsats till på hösten är denna art mycket sparsam vid Oset på våren. Då endast tre tidigare fynd föreligger, är det märkligt, att den sågs vid tre tillfällen 1959, nämligen den 11., 21. och 23.5. (DL, RG).

Skärpiplärka (*Anthus spinoletta*). Ett eller troligen två ex. sågs vid Hästnäsudden, Storhjälmaren, den 4.10. (HK). Arten är säkerligen förbisedd i landskapet, då endast två tidigare fynd är gjorda.

Bändelkorsnäbb (*Loxia leucoptera*). Höstens invasion har endast resulterat i två fynd, kanske beroende på svårigheten att identifiera arten i flykten: 1 ex. i Hasselfors 8.9. (MM) och 2 ex. vid Norrbyås 14.10. (RE).

Lappsparrv (*Calcarius lapponicus*). Ett svagt men årsvisst sträck berör landskapet första veckorna i september.

Häckande arter

Rapphöna (*Perdix perdix*). Då denna fågel är stadd på stark tillbakagång för att inte säga total utrotning i stora delar av landskapet utfärdades en speciell

uppmaning att rapportera all förekomst. Detta resulterade i att ett 15-tal vårkullar kunde inräknas, de flesta från Kvismardalen. Från västligaste Närke heter det: »Västnärke hyser knappast någon egentlig raphöhnsstam. I Mullhyttemotrakten har två tuppar hållit sina revir i fem år utan att få en partner och chansen att sätta en kull till världens (SOP).

Kungsfiskare (*Alcedo atthis*). Två häckningar i landskapet: Hidinge sn (BS) och Askers sn (US). Ett ex. visade sig i Örebro den 28.11. (OG) och ett annat i Hidingebro den 30.12. (rapport till BS).

Stjärtmes (*Aegithalos caudatus*). Stammen fortfarande svag men tycks vara stadd i ökning. Från våren föreligger få observationer men från hösten dubbelt så många som 1958 och med fyra gånger så många individer.

Tillfälliga gäster

Smådopping (*Podiceps ruficollis*). Den 26.4. iaktogs ett ex. vid Kvismaren (DL).

Storskarv (*Phalacrocorax carbo*). Denna art har observerats på stenar i Storchjälaren en eller ett par gånger under hösten. Siktförhållandena har gjort, att endast den 8.11. kunde 1 ex. säkert bestämmas, men troligen rörde det sig om flera ex. (HK). Dessutom sågs 1 ex. vid Oset den 20.9. (AE).

Alfågel (*Clangula hyemalis*). Förutom ett fynd från Arbogaån den 1.1. (RG) föreligger tre fynd: Storchjälaren 18.10. 2 ex. och 8.11. 1 ex. (HK) samt Oset 8.11. 8 ex. (JS, US).

Mindre sångsvan (*Cygnus columbianus*). Under tiden 4.—14.4. rastade ett ex. bland sångsvanarna i Tysslingen (HC, DL).

Fjällpipare (*Charadrius morinellus*). Den 18.5. iaktogs 17 ex. på en åker NW Kumla. Ett mindre antal rastade ytterligare några dagar (rapp. till SA).

Dubbelbeckasin (*Gallinago media*). Den 21.5. sågs ett ex. vid Oset (rapp. till RG) och förmodligen samma ex. den 24.5. (RG m. fl.).

Rödspov (*Limosa limosa*). Den gamle hanen uppehöll fortfarande sitt revir i Kvismaren, nu för tredje året utan hona.

Smalnäbbad simsnäppa (*Phalaropus lobatus*). Ett ex. i vinterdräkt iaktogs i Svartån, Örebro, den 18.8. (SYDNEY JACOBS).

Turkduva (*Streptopelia decaocto*). Den 12.7. iaktogs arten för första gången i Närke, närmare bestämt vid Oset (DL).

Blåkråka (*Coracias garrulus*). Två fynd: Mellringe, Örebro, 19.—21.5. (rapp. till RE) och Täby 20.—25.5. (rapp. till ER).

Härfågel (*Upupa epops*). Ett ex. uppehöll sig vid Ringaby, Väringen, den 24.—25.4. (rapp. till ER).

Vitryggig hackspett (*Dendrocopos leucotos*). Tre observationer: Lanna 15.2. (JS), Lekeberg, Hidinge sn, 26.3. (LG) och Mullhyttemo 8.8. (rapp. till RO).

Sommargylling (*Oriolus oriolus*). Två iakttagelser i Hidinge sn. Den 11.6. och 29.6. hördes flöjtande hanar. Vid det senare tillfället sågs den och befanns vara utfärgad. Det är möjligt att det rör sig om samma ex., ty fyndplatserna ligger endast 1 mil från varandra (rapp. till BS).

Korp (*Corvus corax*). Har på senare år dykt upp allt oftare. Sex observationer från januari—maj på olika håll i landskapet.

Gräshoppsångare (*Locustella naevia*). Förutom Kvismarstammen kan

följande fy
13.6. (HK)
Floda
buskar int
Trast
den 4.6. (J
Liten
en fullt ut
m. fl.).
Dvärg
Oset den 5
föda. Vid
sig klart ge
hördes ej u
Oset. Exak
ERIK ROSK

Övriga
Storsk
den 22.11. s
Svalor
fallet i slutet
situation för
förlorade sva
Insekterna f
det lilla fåtal
då temp. för
fick insektern
ladu- och bac
död oskadd m
iaktogs den:
tagna av näri
fallet fortfara
ungarna hopp
ej förmådde s
varm ladugår

Torrson
Tillgången i
augusti och s
lingar noterat
haft det. Raj
och arten har
tättingarna ha
möjligheter ti
SA = SUNE

följande fynd nämnas: 1 ex. på Björkön i Hjälmaren 16.5. (EN, US), 2 ex. vid Latorp 13.6. (HK) samt 1 ex. vid Lillkyrka 15.—20.6. (EN).

Flodsångare (*Locustella fluviatilis*). En sjungande hane uppehöll sig i videbuskar intill järnvägsbanken vid Kvismare stn 24.—31.5. (JS, BU, OG).

Trastsångare (*Acrocephalus arundinaceus*). Ett ex. sjöng i V. Kvismaren den 4.6. (HV).

Liten flugsnappare (*Muscicapa parva*). Under tiden 31.5.—30.6. höll en fullt utfärgad hane revir vid Hålahult i Västmanland på gränsen till Närke (GL m. fl.).

Dvärgsparv (*Emberiza pusilla*). Ett ex. sågs under goda förhållanden vid Oset den 5.5. Fågeln höll till bland fjolårsgräset intill ett dike, där den syntes söka föda. Vid jämförelse med sävsparv var dess litenhet påfallande, vidare skilde den sig klart genom sin rörlighet och förmåga att försvinna i vegetationen. Något låte hördes ej under den 20 min. långa observationen (RG). Detta är tredje fyndet vid Oset. Exakt på samma plats och vid samma dike för på dagen 21 år sedan gjorde ERIK ROSENBERG det första fyndet av arten.

Övriga anmärkningsvärda iakttagelser

Storskrake (*Mergus merganser*). Under en färd med tankbåt över Hjälmaren den 22.11. sågs över 5.000 ex., varav 3.000—4.000 ex. i en flock (LG, JS).

Svalor (*Hirundo*, *Delichon*, *Riparia*). I samband med det hastiga temperaturfallet i slutet av augusti (från +30° den 23.8. till +7° den 27.8.) uppstod en kritisk situation för svalorna. Av sträckprotokollet från Öby kulle i Kvismaren att döma förlorade svalorna helt möjligheten att sträcka söderut i och med kallluftsinbrottet. Insekterna försvann från de högre luftlagren, och fåglarna var helt hänvisade till det lilla fåtal, som återstod i lä bakom holmar och skogsbryn. Vid Oset den 30.8., då temp. fortfarande var +7°, kom svalorna i svärmar, när man med skakningar fick insekterna att flyga ut från träden. Svalorna, som till största delen bestod av ladu- och backsvvalor, var helt orädda och kunde nära nog fångas med handen. En död oskadd hussvala hittades även (RG, JS). På länsvägen vid södra Hjälmärstranden iaktogs den 30.8. åtskilliga döda svalor, som påkörts av bilar, när de varit helt upptagna av näringssök nära vägbanan (GL). Åtskilliga ladusvalor var vid temperaturfallet fortfarande sysselsatta med matning av andrakullen. I ett fall iaktogs, hur ungarna hoppade ur boet på grund av matbrist (likt tornsvaleungar), då föräldrarna ej förmådde skaffa föda (AW). I ett annat fall klarade kullen sig tack vare att en varm ladugård kunde bjuda tillräcklig insekttillgång (HG).

Torrsummaren

Tillgången på vatten spelar stor roll för de flesta fåglar. Sälunda har särskilt under augusti och september månad en ökad besöksfrekvens vid fågelbad och vattensamlingar noterats. Svårt tycks dock endast morkullan (*Scolopax rusticola*) ha haft det. Rapporter om döda och utmärglade ex. har strömmat in från olika håll, och arten har observerats på för den ovanliga lokaler. Ringmärkare har funnit, att tättingarna haft betydligt mer ohyra 1959 än normalt, troligen beroende på minskade möjligheter till bad.

SA = SUNE ARLEBO, SB = SUNE BJÖRKWI, HC = HÅCAN CARLESTAM, RE =

= RAGNAR EDBERG, RE-L = ROLF ENGVALL, AE = ARNE EKLÖW, LG = LARS GOTBORN, HG = HARRY GUSTAVSSON, OG = OLLE GUSTAVSSON, RG = ROGER GYLLIN, HK = HANS KÄLLANDER, GL = GÖRAN LILJEDÄHL, DL = DAVID LUNDEGÅRD, MM = MAURITZ MAGNUSSON, EN = EINAR NILSSON, RO = RUNE OLSSON, SOP = STEN OVE PETTERSSON, ER = ERIK ROSENBERG, JS = JAN SONDELL, BS = BERTIL SVENSSON, US = ULF SÖRLING, BU = BJÖRN UHR, AW = AXEL WIJK, HV = HOLGER VIBERG.

Rapportkommittén för Närke genom
JAN SONDELL

2. Iakttagelser av häckande kungsfiskare (*Alcedo atthis*) i Rönneåns vatten-system i Klippan-trakten 1959

Efter kungsfiskarens markerade tillbakagång de senaste åren tycks arten ha återhämtat sig betydligt. Förekomsten är kanske dock inte så riklig överallt som i det område som här berörs, men arten torde vara allmännare än man föreställer sig.

I en åbrink hittades en av de första dagarna i maj 1959 ett bo av kungsfiskare och de följande dagarna föreföll ruvningen att fortskrida normalt, då fåglarna iaktogs vid flera tillfällen vid ruvningsbyten. På kvällen den 11.5. var fåglarna påtagligt oroliga och anledningen visade sig efter en halvtimmes väntan vara en hermelin. Det rörde sig utan tvivel om ett återbesök, ty hermelinen gick målmedvetet direkt fram till och in i boet. Den ena av fåglarna hann därvid med knapp nöd kasta sig ut. — Detta bo blev sedermera trots det ringa djupet av 33 cm, efter det att brinken skurits till, bebott med kull 3.

För att bereda fåglarna ny häckplats skars samma dag ut en ny brink ca 35 m från det förstörda boet, och två dagar senare, den 13.5., var två hål utgrävda i denna. Vilket datum det blivande bohålet var definitivt färdigt fastställdes aldrig, då fåglarna ej ansågs böra störas vid denna för häckningen känsliga tidpunkt.

I ett av dessa bohål blev kull nr 2 flygg någon dag omkring den 6.7. Antalet ungar och exakt utflygningsdag blev ej konstaterad, men utflygna ungar sågs därefter vid flera tillfällen, första gången den 12.7.

De gamla fåglarna hade redan den 28.6. börjat intressera sig för det grunda bohål för kull nr 1, vilket en hermelin förstörde den 11.5., och den 7.7. konstaterades full kull och ruvning. Denna kull blev flygg den 14.8.

Vid denna tidpunkt ruvades sedan någon dag i boet för kull nr 2 ännu en ny kull, den fjärde i ordningen. Från den fortsatta utvecklingen av denna märkligt sena kull kan lämnas följande axplock: Första matningsdatum var den 27.8., då matning med mycket små fiskar iaktogs; mellan kl. 17.15 och 19.04 skedde matning 7 ggr med omväxlande värmning av ungarna. Den 13.9. ägde första matning rum kl. 05.16, då det var så mörkt (solens uppgång kl. 05.35), att fågelin med möda kunde upptäckas på 7 m avstånd. Då det förmodades, att ungarna skulle lämna boet under veckohelgen 19.—20.9., hölls detta under dessa dagar under ständig uppsikt av S. LÅNGBERG, K. A. SVENSSON, B. NILSSON och undertecknad.

Den 19.9. matades ungarna som vanligt och ingen unge lämnade boet. Den 20.9. kl. 06.05 lämnade unge nr 1 boet och kl. 06.21 unge nr 2. Dessa höll sig under ungefär en timme i närheten av boet, varvid de gjorde några kortare flygturer och sedan förflyttade sig etappvis motströms. Vid 15.30-tiden hade de avlägsnat sig ca 1 km

från be
en del
Den
ingen a
kl. 05.1
ömse s
och sis
sista ur
tiden h
tomt.

En b
väderle
Genom
boplats
Förut
utflugi
km avst
omkr. d
lagd ruv
Två f
från der

3. 1

Missta
1960, då
hanen be
I det län
observer
des hane
och med

I bo I
1959 har
sedan fö
blev flyg
Kläcknin
inte synt
levande i
nade i de
liga sex l
elritsor, v
omhände
god kond
två övrig

Hona J
av mig; h